

Resultaten van de TIM-netwerk bijeenkomst op 18 mei 2010

versie d.d. 23 mei 2010

Het TIM-netwerk Zuidoost-Nederland bestaat uit alumni die hebben deelgenomen aan de Topopleiding Interactie Management (TIM). Het netwerk bestaat uit 225 personen, veelal afkomstig uit Triple Helix Organisaties (kennisinstellingen, Overheid en bedrijfsleven).

Voor meer informatie: www.topopleidingen.org en www.tim-netwerk.org

Leden van het TIM-netwerk komen periodiek bijeen om een actueel strategisch onderwerp te bespreken, als regel betrekking hebbend op versterking van het innoverend vermogen van de regio Zuidoost-Nederland.

Op 18 mei 2010 zijn de leden bijeengekomen op de legerplaats Oirschot.

Het programma van die dag is te vinden op:
www.tim-netwerk.org/TIM-netwerk-18mei2010.pdf

De deelnemers treft u aan op:
www.tim-netwerk.org/Aanmeldingen-18mei2010.pdf

Centraal die dag stonden drie thema's, in wisselwerking met elkaar:

- Van oude naar nieuwe Economie
- Veiligheid en Vakmanschap
- Brainport 2020 Tafel (onder leiding van Jan Zuidam).

De gehouden presentaties met achtergrondinformatie zijn te vinden op:
www.tim-netwerk.org/TIM-netwerk-18mei2010-artikelen.pdf
www.topopleidingen.org/Fractalisme/Index-Frac.htm

Na een dag van luisteren, discussie en overleg werd aan de deelnemers de vraag gesteld: "Wat zou je Jan Zuidam willen vragen/vertellen in het kader van Brainport 2020?"

Onderstaand treft u de opvattingen van de deelnemers aan, voorafgegaan door een samenvatting van de aangereikte bevindingen.

Voor nadere vragen kunt u zich wenden tot Jules.Ruis@fractal.org

Samenvatting

Het leek Jean van Zeeland (SRE) een uitdaging om onderstaande oogst te vangen in één concreet en tastbaar voorstel. Als hij zo dwars door de inbreng heen leest komt hij tot de volgende samenvatting.

- Het Evoluon wordt het Centre of Gravity (condensatiepunt), dé broedplaats van Brainport rondom een specifiek langjarig 'man on the moon' onderzoeksprogramma bijv. 'topkwaliteit welvaart en welzijn' (in 2040 wordt 85% van de inwoners op een gezonde en gelukkige wijze tenminste 85 jaar).
- In die broedplaats vinden studenten (TU/e, hogescholen, DAE en ROC-leerwerkplaatsen), kunstenaarscollectieven, techneuten en vooral het bedrijfsleven elkaar. Hier worden allianties gesloten en specifiekere programma's en projecten gedraaid.

- Het Evoluon zou zich inhoudelijk moeten profileren als één groot onderzoeksprogramma waar ook professionele bekwaamheden aanwezig zijn om 'new business' te begeleiden.
- Als het Evoluon als plaats niet haalbaar is of lijkt, biedt de TU/e (Science Park TU/e) wellicht een goed alternatief. Vooral qua ligging in de stad en t.o.v. de andere campussen en hogescholen lijkt dat ideaal.
- Tot slot: dit is een voorzetje. De uitdaging is wel om het 'meerjarig programma' preciezer (SMART) te definiëren en 'het bedrijfsleven' nader te duiden en af te bakenen.

Jean van Zeeland, SRE

Reactie 1.

"Geef actief de ruimte aan het combineren van competenties: zorg er voor dat ondernemerschap, technologie, design en onderwijs/onderzoek elkaar maximaal kunnen kruisbestuiven."

Juist dit vermogen tot combineren en samenwerken lijkt ons een (blijvende) sterkte van Nederland in zijn algemeenheid en van Brainport in het bijzonder. Merk op dat dit vermogen ahw 'orthogonaal' staat op de eventueel te kiezen inhoudelijke speerpuntgebieden zoals high tech apparatenbouw of advanced materials; dat betekent dat je hiermee al aan de slag kunt terwijl de discussie over de speerpunten nog loopt.

Qua invulling kun je aan een aantal zaken denken:

- Het tijdelijk of semipermanent fysiek bij elkaar brengen van de genoemde partijen op aansprekende locaties (Evoluon, HTCE, HTAC, TU/e, Strijp-S)
- Het creëren van een soort marktplaats voor aanbieders / gebruikers van ideeën, onderzoeksresultaten, IP etc. (deels fysiek, deels virtueel)
- Het experimenteren met een omgeving waarin nieuwe combinaties kunnen leiden tot business d.m.v. een soort open source ontwikkelingsmodel.
- etc...

Als cliffhanger ten slotte nog het nieuwe werkwoord in de van Dale @ 2020:
Brainporteren = het realiseren van overdracht tussen verschillende delen van het brein teneinde nieuwe, duurzame waarde te scheppen

Herm Verbeek, Verbeek Business & Innovation

Reactie 2.

Als we serieus werk willen maken van innovatie is kennis delen en vermenigvuldigen van cruciaal belang. Dat betekent vooral fors investeren in onderwijs: van basisonderwijs tot universiteit. Niet alleen financieel investeren, maar vooral ook de brug slaan tussen onderwijsinstututen en bedrijfsleven en instellingen met een volwaardige rol ook voor de overheden: het curriculum moet geen statisch wereldvreemd geheel zijn maar tot stand komen in, c.q. na een dialoog met de "maatschappij". Zorg er vooral ook voor dat de onderwijsinstututen verbonden zijn met de maatschappij en niet op "een eiland" opereren. Levensecht onderwijs betekent de buitenwereld de school binnenhalen en met leerlingen en personeel verbonden zijn met de buitenwereld door buitenschools leren, stages, excursies etc.

J.C.H. Roothans, Directeur School 23/Montessori College, ROC Eindhoven

Reactie 3.

Ik heb de TIM dag gisteren echt als stimulerend ervaren. Diverse mensen die sociale en technische innovatie hoog in het vaandel hebben staan en de regio graag een economische boost zouden willen geven. Wat ik ook opmerkte was dat er uiteraard in de verschillende TIM trainingen een rode draad te onderkennen valt, namelijk de ontwikkeling van de regio in de meest brede zin van het woord (werk, verkeer, recreatie, etc). Uit de verschillende TIM projecten zou toch ook al een soort overkoepelend 'advies' kunnen komen richting Jan Zuidam.

Enfin, uit de gesprekken die ik heb gevoerd zijn enkele hele 'basale' (maar wel concrete) ideeën gekomen die volgens mij passen bij de regio als 'Technology Valley'

- WiFi zones/flexplekken in heel Eindhoven op plekken waar mensen kunnen samenwerken, zoals horeca, openbare ruimtes, parken, etc (besproken met Gemeente Eindhoven). Samenwerking tussen Gem. Eindhoven, horeca en wellicht een internet provider zou dit mogelijk kunnen maken was ons idee.
- De aanleg van 'high speed' treinen/metro's in de regio Eindhoven (Helmond – Velhoven, Son-Breugel – Valkenswaard, etc. Misschien te ambitieus en te riskant gelet op de ervaringen in Amsterdam met de NZ-lijn....maar toch. De regio slijpt langzaam maar zeker dicht ondanks de nieuwe parallelbanen van de A2 randweg.
- Fietsenplan waarbij men via internet fietsen kan boeken/reserveren op een bepaalde plek in de stad en deze tijdelijk gebruikt en elders weer neerzet. E.e.a. werkt met chipkaarten en betaling via internet. (Voorbeeld hiervan is te zien in Parijs)

Ik besef dat deze suggesties voornamelijk op werk en verkeer zitten, maar wie weet.

Jos Pieterse, Pentascope

Reactie 4.

Wij, André Bakermans, Erik Lubbers en ikzelf hebben het idee geformuleerd (en gisteren ook kort gepresenteerd) dat we in Nederland, ervan uitgaande dat we op veel terreinen de huidige kennisvoorsprong niet zullen behouden op bijv. Zuidoost Azië, onze sterkte moeten gaan vinden in het onderscheidende dat we nu reeds bezitten, namelijk onze welvaart.

In Nederland komt het beste uit de wereld samen en nergens is het zo welvarend als hier. Aan deze hoge graad van welstand en welvaart zijn ook negatieve aspecten verbonden. Omdat wij de hoogste graad van perfectie bezitten, zijn we ook als eerste verantwoordelijk voor het vinden van oplossingen voor de negatieve bijeffecten. Als we daar onze uitdaging van maken, behouden we enerzijds altijd de voorsprong wereldwijd, en kunnen we anderzijds wereldwijd een zeer onderscheidende positie innemen.

Voordeel van deze aanpak is, dat we ons niet hoeven focussen op één sterke businesscase. We zullen integraal (holistisch) te werk moeten gaan. We hebben het namelijk zowel over de nadelen van de urbanisatie vanuit de trek van platteland naar stad (probleemwijken), van welvaartziekten als kanker, hart- en vaatziekten, obesitas, van milieu, van vergrijzing, goed onderwijs, Vaak zal een mix van deskundigheid en toepassingen tot oplossingen leiden (technologie voor vergrijzing, reliable food, mobiliteit) en daarbij kunnen we kennisdragers uit de hele wereld inschakelen. Alleen wij beheren de problemen als eerste, articuleren ze en zorgen voor oplossingen, leidend tot een nog hogere graad van welvaart en welstand (en waarschijnlijk nog complexere negatieve verschijnselen.)

Onze 'man op de maan metafoor' zou daarbij zijn: "In het jaar 2040 wordt de gemiddelde Nederland op een gezonde manier 90 jaar oud."

Willem den Ouden, BOM

Reactie 5.

In steekwoorden:

1. Kiezen om vanuit perspectief welvaart en mens centraal innovatie te benaderen.
2. Redeneerlijn. Nederland behoort tot top welvarende landen, we worden dus als 1e met uitwassen geconfronteerd. Hier je Innovatiebeleid/programma op afstemmen. Dit speelt eigenlijk op diverse terreinen toegenomen gevoel van onveiligheid; mobiliteitsvraagstuk, gezondheid en voeding etc. Je moet dus producten en diensten ontwikkelen die oplossingen bieden voor de oplossing van maatschappelijke problemen op het gebied van gezondheidszorg, mobiliteit, voeding etc. Gaat vaak om complexe problemen en combinatiekennis die hiervoor nodig is. Daarbij aansluiten bij sleutelgebieden waar we in Brainport goed in zijn: HTS, Design en creativiteit, Food en Nutrition.
3. 'Man-on-the-moon' projecten formuleren in mensgerichte termen: Bijv.: 80% van de mensen in Nederland/ZO-Brabant wordt in 2040 op "gezonde wijze" 85 jaar. Als je dit als doel stelt moet er heel wat gebeuren en moeten er nog de nodige innovaties plaatsvinden in de gezondheidszorg etc.. Dit is niet onrealistisch gelet op het feit dat het doortrekking is van de huidige trend in levensverwachting ontwikkeling. De uitdaging zit vooral in de toevoeging "gezond", omdat alleen maar ouder worden geen doel op zich is. Het impliceert ook een ontwikkeling naar welzijnsdenken en duurzaamheid.
4. Het bedrijfsleven in Brainport moet getriggerd worden om de producten te ontwikkelen die hiervoor nodig zijn. Wij zitten telkens aan de kop van de trein als het gaat om welvaartsontwikkeling en leggen de lat daarbij steeds hoger en worden als 1e geconfronteerd met de welvaartsziekten van de toekomst. Dus dat betekent weer een nieuwe cyclus van innovatie.

Erik Lubbers, gemeente Eindhoven

Reactie 6.

De 'groepshoofden' hebben gisteren e.e.a. al prima samengevat.
Toch nog een poging:

1. Benoem een 'Centre of Gravity' (Eindhoven???)
2. Maak gebruik van een symbool voor de herkenbaarheid (Evoluon???))
3. Benut het reeds aanwezige DNA van zowel het Centre of Gravity als de periferie.
4. Vooral bij overeenkomstige DNA-elementen kunnen mooie projecten ontstaan.
5. Het Centre of Gravity zou een aanzuigende werking op de periferie moeten hebben.

Roger Jansen, Fancom B.V.

Reactie 7.

Er wordt de afgelopen jaren te weinig voortgeborduurd op de in het verleden opgebouwde kerncompetenties in de regio Zuidoost-Nederland. Automotive, Electronics en opto-audio-mechanica zijn nog altijd sterk aanwezig.

De Brainport-gedachte in zijn oorspronkelijke betekenis dient leidend te blijven. Het is de samenwerking tussen de Triple Helix organisaties: Kennisinstellingen, Overheid en Bedrijfsleven. Te veel wordt de afgelopen jaren het Brainport-model aangeprezen als een Governance model. Dit leidt tot bureaucrativering en onnodige centrale overheidsbemoeienis. Gemist wordt de aandacht voor de 'Genomics Based Economy'. Juist in het Benelux Middengebied lijken alle ingrediënten aanwezig om de Bio-Nano-Robotics tot een nieuw speerpunt te ontwikkelen, gericht op meer welvaart/welzijn van mensen en een duurzame ontwikkeling van de samenleving. Geluk van mensen als uiteindelijk doel komt dan vanzelf!

Jan Iding, begeleider TIM-1 t/m TIM-11
Carl Heskes, voormalig eigenaar Bergson Technology

Reactie 8.

In aanvulling op hetgeen je van ons 'groepje' bij monde van Jan Iding hebt gehoord zou ik willen aanvullen dat met 'meer ruimte' voor ondernemers en goede ideeën beslist ook meer financiële ruimte wordt bedoeld.

Het gevoel is sterk dat de toegewezen gelden voor de regio veelal aan bureaucratie en 'praatclubjes' worden besteed. En van wat er overblijft profiteren vooral de multinationals in onze regio. Als het niet zo is zal er transparanter verantwoording over moeten worden afgelegd.

Lydia Bosma-Zabel, KNMP

Reactie 9.

Eén van de belangrijkste kernwaarden in Brainport is het vermogen om te ontdekken en te creëren teneinde te overleven. M.a.w. we bedenken, ontwerpen en maken continu (ver)nieuwe(nde) producten. Dat netwerk, maar vooral ook dat vermogen, moeten we op een of andere manier borgen en faciliteren. Ontdekken en creëren is gebaat bij ontmoetingen en clustering van gelijkgestemden (community-vorming), zodat kruisbestuiving kan plaatsvinden, liefst in regelvrije/regelarme zones en met ondersteuning van professionals om ideeën te transformeren tot succesvolle business.

Uiteraard moeten we ook even naar het verleden kijken om te leren van ons falen en van onze successen. In de Regionaal Ruimtelijke Strategie van het SRE heeft dat geleid tot de notie dat het faciliteren en ruimte bieden aan sterke spelers een goede strategie is.

Jean van Zeeland, SRE

Reactie 10.

Onderstaand de opmerkingen in de vorm van vragen vanuit ons groepje (voor Jan Zuidam)

1. Zuidoost-Nederland

Naar onze mening is de geografische afbakening in relatie tot de visie 2027 een onterecht uitgangspunt. We zien het nu al: alle pogingen die we hebben ondernomen met de Euregio hebben (naar mijn bescheiden mening) geen (althans niet datgene wat er als doestelling voor was geformuleerd) aantoonbare resultaten opgeleverd.

Vandaar de vraag: zouden we niet veel beter op basis van psychografische(interesse gebieden) kunnen segmenteren?

Zouden we niet veel beter op basis van gemeenschappelijke economische peilers kunnen afbakenen?

Immers de bottom-line blijft of ondernemers met elkaar en aan elkaar kunnen verdienen.

2. De kennis economie

We realiseren ons allemaal dat de echte voorsprong zit (en zal blijven zitten) in de mate waarin we in staat zijn de kennis te blijven ontwikkelen en toe te passen op duurzame innovatie. Maar let op: Azië en nog meer continenten zijn ons aan het inhalen.

Vandaar de vraag: Hoe gaan we het ontwikkelen van (toegepaste) kennis borgen?

Hoe gaan we de koppelingen tussen bedrijfsleven/opleidingen en de overheid zo inzetten dat we beste garantie ontwikkelen voor het behoud van de voorsprong op dit gebied?

Ed Rohof, Bovil DDB

Reactie 11.

Met ons groepje waren we op zoek naar het DNA van de regio Benelux Middengebied. What makes our clock tick? We kwamen toen al vrij snel op:

- ondernemerschap (dingen doen, creëren, niet teveel praten);
- risc adoptive (misschien zelfs risc adaptive) iig het tegengestelde van risc averse;
- koppeling van techniek en kunst; in dit kader spraken we ook over het ZKM initiatief van Walter van der Cruisen in Karlsruhe; wat daar kan moet hier ook kunnen;
- kunst en techniek gaat over toegepaste kunst. In tegenstelling tot kunst pur sang, waarbij kunstenaars niet gebonden willen zijn aan een locatie en al zeker niet als die wordt toebedeeld aan hen door een kunst-averse instituut als de overheid, wil toegepaste kunst (Applied Art) een plek hebben van waaruit het werkt, van waaruit onderzocht en ook fouten gemaakt kunnen worden;
- de regio moet toch een geografisch punt hebben net zoals Silicon Valley, Rotterdam Seaport, Schiphol Airport, dus ook Eindhoven Brainport. Met Evoluon als passerpuntlocatie / Center of Gravity (CoG);
- dat CoG moet wat ons betreft het Mekka zijn van waaruit **serendipiteit wordt gefaciliteerd**, van waaruit als spin-off prachtige en economisch haalbare (deel)toepassingen worden gevonden, van waaruit techniek-/kunstkennis wordt gedeeld.
- Want alleen door kennis te delen kun je het vermenigvuldigen.

Norbert van Berckel, Deerns Raadgevende Ingenieurs

Reactie 12.

Ik heb niet specifiek in een groepje gebrainstormd. Ik 'proef' in de regio ook wel eens een mate van onzekerheid. (Niet vreemd in een globale economie waarin posities snel veranderen). Anderzijds is er regionale trots en zelfbewustzijn.

In samenhang met een weldoordacht pakket aan stimulerende maatregelen die Jan Zuidam ongetwijfeld zal adviseren, zou ik ook aandacht schenken aan het 'psychologisch kapitaal' van de Brainport (jawel: yes we can).

"Together" bijvoorbeeld als een 'belevingsverbinding' tussen bedrijven, organisaties, instellingen die zich geworteld voelen in de abstracte 'Brainport'; fysieke grenzen zijn daarbij misschien een bakermat maar geen afbakening.

Positieve psychologische interactie binnen de groep stuurt en stimuleert zelfvertrouwen, uitstraling en aanzien van de groep. Een winnend team zit lekker in z'n vel zitten. Maar hoe logisch, simpel en voor de hand liggend dat is... Ik ben wel benieuwd of het aanwakkeren van de optimale mind set en mind match ook co- creatief en viraal wordt gefaciliteerd binnen Brainport.

Voor de beeldspraak: het zou leuk zijn als een bedrijf uit Amsterdam of Sjanghai vraagt of ze ook lid mogen worden van de Brainport community.

http://www.3dclip.com/media/powerpoint/3dclip_business_together.pps

Geert-Jan Driessen, 3D Clip BV

Reactie 13.

In reactie op waardevolle netwerkdag, heb ik de volgende punten als belangrijk ervaren.

1. Naast "de man op de maan ideeën" zou ik willen voorstellen ook het "man met beide benen op moeder aarde" scenario vrij baan te geven. Realistisch gezien halen velen van ons anno 2010 niet de pensioengerechtigde leeftijd, door de zgn.

welvaartsziekten. Echt ambitieuze en intelligente technologie is daarom vooral duurzaam (cradle to cradle) en goed voor de volksgezondheid. Maak daar ook in het Evoluon een speerpunt van.

2. Een voor alle partijen toegankelijke hotspot als het Evoluon vind ik een briljant idee. Voor mij ligt de kracht van de regio vooral in het zichtbaar maken van de combinatie technologisch hoogstaande vernieuwing en haar culturele aantrekkingskracht door een veelheid aan kunstwerken, galleries, musea en kunstprojecten in Eindhoven en omgeving.
3. Kunst zie ik dan ook als essentieel voor een (naast economisch/technologische) aantrekkelijke habitat voor internationale kenniswerkers. Kunst zie ik ook als sfeerbepalend binnen bedrijven en kennisinstellingen, overduidelijk bleek uit enkele gesprekken met netwerkers dat besef en ervaring van de enorm gevarieerde rijkdom aan beeldende kunst die voorhanden is in bijvoorbeeld een stad als Eindhoven bij velen ontbreekt. Ook marketing technisch is het voor de regio van belang haar schatten te koesteren, te herwaarderen en vooral ook zichtbaar te maken, zowel aan de inheemse als de internationale gemeenschap.
4. Zuidoost-Brabant kan zich profileren als regio, de samenwerking met de rest van Brabant lijkt evident. Aanhaken aan regio Brainport overstijgende initiatieven lijkt raadzaam. Nu de gemeentebesturen van de voornaamste Brabantse steden in navolging van het Ruhrgebied als Brabantstad voornemens zijn een gooi naar de titel Culturele hoofdstad van Europa, zou ik de betrokken Brainport gemeenten en haar culturele instellingen willen uitnodigen een prima basis te leggen door gezamenlijke deelname aan de landelijke Kunststad verkiezing. Een goede aanleiding om alles in kaart en in stelling te brengen om de culturele aantrekkelijkheid van de regio en het eigen cultureel beleid alvast nader te onderzoeken .

Hanneke van Heusen, Stichting Kunstweek
